

Інновації в методиках навчання іноземних мов: досвід України

Ігнатенко Ірина Петрівна¹, Давидюк Алла Романівна², Трубенко Ірина
Анатоліївна³

Опубліковано	Секція	УДК
13.11.2024	Освіта/Педагогіка	378.147

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14138735>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Стаття присвячена аналізу сучасних підходів і методів, які використовуються в Україні для навчання іноземних мов. Сьогодні володіння іноземною мовою є важливою конкурентною перевагою, яка суттєво впливає на ключові аспекти людської діяльності (науково-технічні інновації, працевлаштування, економічні умови та соціальні взаємодії). У роботі розглядаються інноваційні технології та стратегії, які сприяють підвищенню ефективності навчання, зокрема за допомогою інтерактивних онлайн-ресурсів, використання мультимедійних платформ і мобільних додатків. Окреслено найбільш популярні підходи до викладання іноземних мов у сучасних закладах вищої освіти. Серед них – використання штучного інтелекту, зокрема чат-ботів, для розвитку комунікативних навичок, використання комунікаційних методів навчання в онлайн-форматі, використання матеріалів платформ масових відкритих онлайн-курсів, проведення практичних занять у форматі відеоконференції або вебінару. Важливим підходом до вдосконалення процесу вивчення іноземних мов є впровадження інтерактивних методів навчання. До таких методів належать презентації, рольові ігри, дискусії, проекти та творчі завдання. Інформаційно-комунікаційні технології та штучний інтелект є потужним інструментом організації інтерактивного навчання. Розглянуто перелік засобів на основі штучного інтелекту, що дозволяють персоналізувати освітній процес з урахуванням індивідуальних потреб та рівня підготовки кожного здобувача вищої освіти. У контексті впровадження інновацій в освітній процес в Україні не можна не зазначити важливість технології віртуальної реальності, яка допомагає моделювати ситуації реального спілкування. Акцентовано на адаптації міжнародного досвіду до вітчизняної системи освіти, зокрема впровадження таких методик як CLIL (Content and Language Integrated Learning) та використання технологій штучного інтелекту для підтримки освітнього процесу. Визначено, що використання інновацій у навчанні іноземних мов сприяє формуванню особистості, здатної самореалізуватися в умовах сучасного соціокультурного середовища, що динамічно змінюється.

Ключові слова: педагогічні інновації, інтерактивні методи, цифрові технології, навчальні стратегії.

¹ старший викладач, кафедра іноземних мов, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА), ignatenkoirina22@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3534-3575>

² старший викладач, кафедра іноземних мов, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, kolesnikar@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0004-2797-6860>

³ кандидат філологічних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, rinatrubenko@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5802-2929>

Innovations in Methods of Teaching Foreign Languages: the Experience of Ukraine

Annotation. The article is devoted to the analysis of modern approaches and methods used in Ukraine for teaching foreign languages. Today, mastering a foreign language is an important competitive advantage that significantly affects key aspects of human activity (scientific and technical innovations, professional employment, economic conditions and social interactions). The work examines innovative technologies and strategies that contribute to increasing the effectiveness of education, in particular through interactive online resources, the use of multimedia platforms and mobile applications. The most popular approaches to teaching foreign languages in modern educational institutions are outlined. Among them are the use of artificial intelligence, in particular chatbots, for the development of communication skills, the use of communication methods of teaching in an online format, the use of materials from mass open online course platforms, conducting practical classes in the format of a video conference or webinar. An important approach to improving the process of learning foreign languages is the introduction of interactive teaching methods. Such methods include presentations, role-plays, discussions, projects and creative tasks. Information and communication technologies and artificial intelligence are a powerful tool for organizing interactive learning. A set of tools based on artificial intelligence is considered, allowing to personalize the educational process, taking into account the individual needs and level of training of each student. In the context of the introduction of innovations in the educational process in Ukraine, one cannot fail to note the importance of virtual reality technology, which helps to simulate situations of real communication. Attention is focused on the adaptation of international experience to the domestic education system, in particular, the implementation of such methods as CLIL (Content and Language Integrated Learning) and the use of artificial intelligence technologies to support the educational process. It was determined that the use of innovations in the teaching of foreign languages contributes to the formation of a personality capable of realizing itself in the conditions of a modern, dynamically changing socio-cultural environment.

Keywords: pedagogical innovations, interactive methods, digital technologies, educational strategies.

Вступ

Активний інноваційний розвиток є винятковою ознакою теперішнього часу, яка особливо проявляється в освітній сфері. Інноваційний розвиток системи освіти є одним зі стратегічних пріоритетів України, що реалізується через збільшення рівня цифровізації закладів вищої освіти (далі – ЗВО), посилення науково-дослідної діяльності та формування механізмів для впровадження інновацій. Вивчення іноземних мов є важливою частиною гуманізації вищої освіти, оскільки це сприяє розвитку цілісного світогляду, вихованню цінностей, побудові комунікативних відносин, взаємин та взаєморозуміння між різними людьми, націями й культурами. Неоціненну підтримку цьому процесу надають інноваційні технології. Цифрові трансформації призвели до впровадження інноваційних технологій у традиційні педагогічні методики, і внаслідок цього сьогодні спостерігається процес глобальної цифровізації освіти. Інноваційне навчання сприяє глибшому та більш усвідомленому засвоєнню знань, формуванню навичок самостійного аналізу та оцінювання інформації, формулюванню обґрунтованих висновків. До того ж це забезпечує можливості для реалізації власних ідей і проєктів, які покращують співпрацю з іншими учасниками освітнього процесу, створюючи атмосферу психологічного комфорту. Організація такого навчання вимагає системного використання специфічних методів і технологій.

Обрана проблематика дослідження перебуває у фокусі наукової уваги багатьох українських та зарубіжних дослідників. Так, Д. Мудрик розглядає у своїй статті особливості використання інновацій у викладанні іноземної мови в закладах вищої освіти [1]. I. P. N. S. Paragaє вивчає ефективні стратегії викладання, стверджуючи, що останні повинні базуватися на глибокому розумінні предмету та самих здобувачів освіти. Викладачі мають враховувати вік, здібності та стиль навчання здобувачів освіти, а також цілі й завдання заняття. Окрім цього, викладачі повинні бути інноваційними у виборі стратегії, яка відповідає потребам та можливостям здобувачів освіти, щоб створити більш захопливе та ефективне освітнє середовище [2]. Г. Сергєєва вважає, що ключовим елементом для досягнення цілей вивчення іноземної мови є методи викладання [3]. В. Шастало доводить, що покращенню якості процесу вивчення іноземних мов сприяють такі зміни в освітньому процесі, як моніторинг потреб ринку праці та складання освітніх програм на основі результатів досліджень; організація практикумів, тренінгів, ділових ігор; розвиток ключових компетенцій, які будуть необхідні для подальшої професійної діяльності після завершення навчання у закладі вищої освіти; впровадження цих компетенцій через тренінги в реальну практику [4].

Навчання іноземних мов у закладах вищої освіти тісно пов'язане з підготовкою здобувачів вищої освіти до їхньої майбутньої професійної діяльності й орієнтоване на формування готовності до комунікації, особливо в професійному середовищі. Це стимулює пошук таких форм освітньої діяльності, які базуються на реальних моделях комунікативної поведінки носіїв мови.

A. Haleem, M. Javaid, M. A. Qadri, R. Suman у своїй праці проаналізували потребу в цифрових технологіях в освіті. Використання різноманітних цифрових інструментів у поєднанні з технічним обладнанням дозволяє здобувачам освіти бути активними учасниками навчання та перебувати в центрі цього процесу. Хоча технології відіграватимуть важливу роль у формуванні майбутнього освіти, забезпечення ефективного використання нових засобів навчання потребуватиме нового покоління викладачів, які розумітимуть важливість людської взаємодії під час занять [5].

Ю. Малик та О. Никитенко дослідили ключові аспекти використання штучного інтелекту (далі – ШІ) в процесі вивчення іноземних мов. Для визначення доцільності використання інструментів ШІ авторами була створена фокус-група здобувачів економічної спеціальності, а також здійснено електронне анкетування, що стосувалося ефективності застосування ШІ під час аудиторних занять з іноземної мови. Згідно з результатами опитування, 87% здобувачів вищої освіти вважають доцільним впровадження ШІ в освітній процес, зазначаючи переваги віртуальних помічників (чат-ботів) та розумних кампусів [6]. Ефективність використання штучного інтелекту в контексті інтерактивного режиму вивчення іноземних мов досліджував і С. Geng [7]. Своєю чергою, L. Kohnke, B. L. Moorhouse і D. Zou, досліджуючи можливості генеративного ШІ, визначили цифрові компетенції, необхідні викладачам і здобувачам освіти для того, щоб етично та ефективно використовувати цю технологію в процесі вивчення іноземних мов [8].

На думку Т. Капітан, в освітньому процесі сучасних ЗВО варто уникати заучування іноземною мовою текстів, які не мають практичного значення для майбутньої професійної діяльності. Замість цього важливо використовувати якісні сучасні автентичні матеріали, щоб підготувати здобувачів вищої освіти до свідомого застосування іноземної мови в майбутньому житті та кар'єрі, адже ґрунтовне володіння іноземними мовами є однією з основних вимог роботодавців на сьогодні [9].

Метою даної статті є дослідити та визначити найбільш ефективні інноваційні підходи до викладання іноземних мов в українських ЗВО.

Завдання статті:

- 1) проаналізувати основні інноваційні методи та підходи у викладанні іноземних мов, які застосовуються в ЗВО України;
- 2) оцінити ефективність цих методів для підвищення рівня володіння іноземними мовами серед здобувачів освіти;
- 3) визначити шляхи вдосконалення методик викладання іноземних мов на основі аналізу зарубіжного досвіду.

Результати

Аналіз сучасних європейських тенденцій у сфері іншомовної освіти свідчить, що нині у світі відбуваються три взаємопов'язані процеси, які вимагають високого рівня знань іноземної мови: глобалізація, інформатизація та культурний взаємовплив. З огляду на зростання інформаційних потоків, посилення міжнародної співпраці та глобалізацію економіки, а також розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, є очевидною необхідність ефективної міжкультурної комунікації. Методика викладання іноземної мови є наукою, що постійно шукає найефективніші способи навчання. Володіння іноземною мовою, особливо англійською, зараз є конкурентною перевагою, що впливає на основні сфери людської діяльності, такі як науково-технічні інновації, працевлаштування, економічні умови та суспільні відносини. В освітній політиці ЄС наголошується на необхідності вивчення щонайменше двох іноземних мов, однією з яких, зазвичай, є англійська, що виконує роль мови міжнародного спілкування не тільки в Європі, а й у всьому світі. Англійська комунікативна компетентність розглядається як інструмент повсякденного користування для освіченої людини та необхідний засіб для формування відчуття «європейської ідентичності» серед громадян.

У контексті сучасних українських освітніх реформ такі підходи, як компетентнісний та міжкультурний, підтримують більш комплексне засвоєння мови, зокрема в спеціалізованих сферах, як-от юридична термінологія, яка вважається однією з найважливіших галузевих термінологій і є складним аспектом вивчення іноземної мови [10]. Це відповідає глобальній тенденції, де інноваційні методи, такі як технології віртуальної реальності або онлайн-середовища, сприяють симуляції автентичних професійних ситуацій, що допомагає здобувачам вищої освіти застосовувати юридичну англійську на практиці. Такий підхід збагачує мовну підготовку, забезпечуючи відповідність стандартам (наприклад, B2) і допомагаючи здобувачам освіти орієнтуватися в специфічних термінологічних системах, що є особливо актуальним для України в умовах глобалізації. Запровадження комплексного та збалансованого підходу до формування комунікативних, лінгвістичних, міжкультурних і базових професійних компетенцій, безсумнівно, сприятиме вдосконаленню іноземної мови в специфічних професійних ситуаціях спілкування на кожному наступному етапі навчання.

Щодо міжкультурної концепції викладання іноземної мови, то варто зазначити, що це методика, яка виникла у відповідь на поширення мультлінгвізму у світі та зростання важливості міжкультурної комунікації. Хоча цей підхід ще не набув широкого застосування у вищій освіті, він має значну перевагу, особливо в умовах активізації міжкультурної та міжнаціональної взаємодії, що характерна для нашого часу. Основна ідея методики полягає не лише в опануванні мови як інструменту спілкування, а в засвоєнні культури спілкування, притаманної конкретній мовній та соціокультурній спільноті [11]. Передовою методикою на сьогодні є все ж таки цифрова освіта.

Якісна мовна підготовка здобувачів вищої освіти неможлива без застосування інноваційних освітніх технологій. Найбільш ефективними методами є професійно орієнтоване вивчення іноземної мови, проектна діяльність у навчанні, використання інформаційних і телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами для іноземних мов (мультимедійні системи), дистанційні технології,

застосування інтернет-ресурсів, а також навчання в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта тощо) [9].

Викладачі ЗВО України активно використовують комбінації різних формальних і неформальних форм викладання іноземних мов (рис. 1):

Рис. 1. Сучасні підходи до викладання іноземних мов

Джерело: створено авторами на основі [12]

Сприймання інформації через цифрові засоби та її подальше засвоєння здобувачами освіти відбувається набагато легше та ефективніше. Окрім того, за допомогою цих засобів здобувачі вищої освіти одночасно та успішно розвивають чотири основні, тісно пов'язані й взаємодоповнювальні навички: слухання, говоріння, читання та письмо [13]. Читання й слухання є вміннями, необхідними для повного сприйняття інформації, тоді як говоріння та письмо є продуктивними навичками. У сукупності вони визначають спосіб комунікації (усний чи письмовий) та напрям – отримання чи створення повідомлення. Такий підхід є корисним не лише для тих, хто вивчає іноземну мову, а й для її носіїв.

Важливим підходом для вдосконалення процесу вивчення іноземних мов є впровадження інтерактивних методів навчання. Вони базуються на активному, вільному та самостійно критичному мисленні кожного здобувача освіти [14]. Особливо важливо, що інтерактивні методи дозволяють використовувати новітні освітні технології. Інтерактивний режим електронного навчання надає здобувачам більш гнучкий та персоналізований досвід навчання за допомогою різноманітних технічних засобів [7]. Використання інтерактивних методів у навчанні іноземних мов спрямоване на створення умов і ситуацій, що сприяють взаємодії учасників освітнього процесу в індивідуальному, парному та груповому форматах. До таких методів належать презентації, рольові ігри, дискусії, обговорення, проекти та творчі завдання. Потужним

інструментом для організації інтерактивного навчання є інформаційно-комунікаційні технології. Якщо ще кілька років тому, під час офлайн-занять, використання інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов не вважалося необхідним і обмежувалося відтворенням аудіо- та відеофайлів, демонстрацією презентацій PowerPoint, проектуванням зображень на екран та використанням Whiteboard, то з активним переходом до онлайн-формату досягнення навчальних цілей без застосування цифрових інструментів і додатків стало неможливим [3, с. 202].

Для організації взаємодії між учасниками освітнього процесу в онлайн-форматі в закладах вищої освіти України застосовуються різні цифрові інструменти. Наприклад, для створення інтерактивного освітнього середовища під час онлайн-заняття з використанням відеоінструменту ZOOM ефективним та зручним варіантом є застосування функцій, таких як чат, опитування, інструменти анотацій, дошка для малювання, кімнати для групової роботи, спільний екран. Потужним інструментом для проведення онлайн-занять у цікавому та інтерактивному форматі є платформа для створення презентацій Pear Deck. Вона має потужний функціонал і дозволяє не тільки створювати інтерактивні презентації, але й перетворювати вже наявні презентації в інших форматах на інтерактивні. Однією з переваг Pear Deck є можливість створення цілісного заняття, додавання до слайдів не лише тексту та зображення, а й файлів будь-яких форматів, включаючи аудіо та відео, а також посилань. Платформа також дозволяє створювати різноманітні інтерактивні завдання, які заохочують активну участь здобувачів освіти в навчанні, а викладач у режимі реального часу може спостерігати за роботою всієї групи та коригувати чи пояснювати матеріал за потреби.

Для повторення вивченого матеріалу та оцінювання рівня його засвоєння корисним рішенням є використання вебресурсу Learning Apps (<https://learningapps.org/>), який надає доступ до готових вправ та дозволяє створювати власні розробки. Цей ресурс був розроблений для впровадження інтерактивних модулів в освітній процес. Перевагами платформи є яскравий інтерфейс, простота навігації та велика кількість варіантів завдань, які можуть стати основою для власних розробок. Важливою є доступність сайту українською мовою, що дозволяє викладачам українських ЗВО безперешкодно інтегрувати цей ресурс у свої курси іноземних мов [15, р. 81]. Викладач може вибрати тип вправи (зіставлення пар на зображеннях, вікторини з вибором правильної відповіді, зіставлення пар слів, текст із пропусками тощо) відповідно до поставленої освітньої мети, завдання та специфіки предмету. Інтерактивне заняття з використанням цього ресурсу дає змогу не тільки швидко перевірити засвоєні знання, але й урізноманітнити класичні форми навчання іноземних мов елементами інновацій. До того ж інтерактивні вправи забезпечують максимальну активність учасників в освітньому процесі та ефективність навчання.

Використання автентичних відео та аудіоматеріалів сприяє закріпленню навичок вимови та покращенню розуміння іноземної мови здобувачами освіти. Для цього можна застосовувати спеціалізовані платформи, такі як YouTube або TED Talks. Мобільні технології стали невід'ємною частиною сучасного суспільства та активно інтегруються в освітній процес, зокрема в навчання іноземних мов, особливо під час дистанційного навчання. Мобільні електронні словники, такі як Multitran, Lingvo, Google Translate та інші, є незамінними інструментами в онлайн-освіті як для викладачів, так і для здобувачів освіти. Вони не лише швидко надають переклад слів чи фраз, а й часто пропонують словникові статті з прикладами використання та варіантами вимови. Серед зручних інструментів варто виокремити Quizlet – платформу для створення та обміну вправами, а також Nearpod – інструмент, що включає віртуальні ресурси, ігри та інтерактивні елементи для створення занять, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу здобувачами освіти. Ефективним лінгводидактичним ресурсом можуть бути різноманітні інтернет-платформи. Наприклад, Duolingo – це платформа, яка дозволяє

вивчати понад 30 мов і використовує метод грифінгу для максимального запам'ятовування нових слів і конструкцій через повторення та тренування. Memrise – це вебсайт та мобільний додаток, розроблений лінгвістами для вивчення іноземних мов, хоча він також охоплює й інші дисципліни. Платформа Memrise надає можливість викладачам створювати індивідуальні навчальні матеріали у вигляді карток з асоціаціями для вивчення складних лексичних одиниць німецької мови. Окрім того, користувачі можуть скористатися готовими наборами карток, розробленими досвідченими лінгвістами. Однією з ключових переваг платформи є можливість не лише відпрацьовувати написання слів і фраз, але й розвивати навички аудіювання завдяки автентичним аудіозаписам носіїв мови. Завдяки великій кількості курсів, розроблених спеціалістами з німецької мови, Memrise дозволяє вивчати мову в її природному контексті. Платформа пропонує різноманітні інструменти для навчання: від коротких уроків до великої бази відео та аудіо. Технології розпізнавання мови, перевірки правопису та побудови речень допомагають відпрацьовувати вимову та граматику.

Важливими ресурсами для викладання мов також є інтернет-сторінки провідних видавництв, таких як Oxford Practice Grammar, Cambridge English та Macmillan English, які є незамінними інструментами для викладачів англійської мови.

Важливим аспектом у вивченні іноземної мови є використання сучасних навчально-методичних комплексів від іноземних видавництв, таких як Oxford University Press, Longman, Macmillan, Cambridge, Express Publishing. Ці комплекси орієнтовані на комунікативний підхід до вивчення мови, забезпечуючи збалансоване опанування чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письма й говоріння. Усі матеріали поділені на рівні — від початкового (A1) до високого рівня володіння мовою (C2). Зазвичай до комплексу входять підручник (Student's Book), робочий зошит (Workbook), граматичний посібник (Grammar Book), аудіоматеріали (Class CD), книга для вчителя з методичними рекомендаціями (Teacher's Book), електронна книга (ieBook), збірник тестів (Test Booklet), а також програмне забезпечення для інтерактивної дошки (IWB). Ці сучасні навчальні матеріали дозволяють здобувачам освіти поступово опанувати основні стратегії роботи з кожним видом мовленнєвої діяльності та адаптуватися до формату міжнародних мовних іспитів. Встановлені рівні володіння мовою дають змогу об'єктивно оцінювати прогрес здобувачів освіти, здійснювати моніторинг їхніх успіхів та встановлювати реалістичні цілі на кожному етапі навчання.

Значний потенціал у вивченні іноземних мов має використання штучного інтелекту. Ці технології роблять навчання більш доступним, цікавим та ефективним, водночас сприяючи розвитку комунікативних навичок у здобувачів освіти. Окрім того, адаптивність інструментів ШІ дозволяє персоналізувати освітній процес, враховуючи індивідуальні потреби та рівень підготовки кожного здобувача освіти, що сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу та підвищенню мотивації до навчання. На сьогодні інструментарій ШІ досить різноманітний (табл. 1).

Таблиця 1

Сервіси ШІ для вивчення іноземних мов

Сервіс	Характеристика
ChatGPT	Це чат-бот, який використовує нейромережі та машинне навчання для створення детальних, логічних та зв'язних відповідей, орієнтуючись на збережені зразки мовлення. ChatGPT допомагає викладачам аналізувати відповіді здобувачів освіти, виправляти структуру речень, лексику, тексти.
Powered Tools For English Teachers (Twee)	Онлайн-платформа для підтримки викладачів у процесі викладання іноземних мов, яка допомагає створювати

	завдання, вікторини, тести, кейси занять. Платформа також надає можливість швидко формувати запитання до будь-якого відео на YouTube, створювати есе, листи та різні тексти, генерувати питання з варіантами відповідей.
TTSMaker	Це незамінний інструмент для викладачів, який відкриває нові можливості для викладання іноземних мов. За допомогою цього інструменту можна створювати інтерактивні аудіоматеріали, що роблять процес навчання більш цікавим та ефективним. TTSMaker також може бути корисним для здобувачів освіти з особливими потребами, допомагаючи їм краще засвоювати інформацію.
Bing	Вебпошукова система, яка допомагає в отриманні інформації та прийнятті обґрунтованих рішень. Bing також має вбудовану функцію перекладу, яка дає змогу перекладати тексти різними мовами.
The Teacher Toolkit	Потужний онлайн-ресурс, створений спеціально для викладачів, який надає широкий спектр інструментів, матеріалів та ідей для покращення якості навчання. Платформа надає доступ до великої кількості корисних матеріалів та інструментів (шаблонів презентацій, роздаткового матеріалу та інтерактивних завдань, інструментів для створення власних навчальних матеріалів, таких як інтерактивні дошки, вікторини), можливість спілкуватися з іншими викладачами, обмінюватися досвідом та отримувати підтримку.

Джерело: створено авторами на основі [6]

Цей набір інструментів на основі штучного інтелекту пропонує викладачам широкий спектр можливостей для створення індивідуальних навчальних планів. Кожен викладач зможе підібрати інструменти, які ідеально підходять для кожного здобувача освіти, враховуючи його рівень знань, стиль навчання та інтереси. Такий гнучкий підхід не лише підвищує ефективність навчання, а й робить процес вивчення мови більш цікавим та захопливим. Результати багатьох досліджень підтверджують, що використання штучного інтелекту значно полегшує та робить зручнішим процес онлайн-навчання іноземних мов завдяки таким платформам і додаткам, як Duolingo, Kahoot, Babble, Knowable. Вони мають можливість залучати здобувачів освіти та оптимізувати час, необхідний для вивчення мови [12]. Ці ресурси налаштовані так, щоб забезпечити реальні результати, зробивши навчання більш приємним та ефективним, що сприяє підвищенню рівня знань.

У контексті впровадження інновацій в освітній процес в Україні не можна оминути увагою значущість технології віртуальної реальності. Віртуальна реальність допомагає подолати бар'єри в навчанні іноземних мов, моделюючи ситуації реального спілкування й перетворюючи мовленнєву практику на захопливий процес. Це істотно підвищує мотивацію здобувачів освіти та сприяє розвитку їхньої комунікативної компетентності. Використання різноманітних мовних ресурсів з Інтернету забезпечує позитивний ефект у комунікації, формує особисте ставлення до мови та розвиває навички використання її в реальних умовах. У процесі вивчення іноземних мов можуть бути використані різноманітні VR-додатки, зокрема:

1) Mondly – перший VR-додаток з інтегрованим чат-ботом і функцією розпізнавання мовлення, дозволяє вести розмови на повсякденні теми з віртуальними співрозмовниками;

- 2) VR Learn English – додаток для розвитку лексики, у якому користувач рухається віртуальним середовищем, слухаючи назви об'єктів та запам'ятовуючи їх;
- 3) VRSpeech – додаток для розвитку лексичних і розмовних навичок у реалістичних ситуаціях з високою якістю розпізнавання мовлення;
- 4) AltspaceVR – платформа для організації віртуальних заходів, як-от реаліті-шоу, зустрічі, інтерв'ю, уроки, презентації та виступи, що забезпечує інтерактивну участь у цих подіях [16].

Загалом, кожна освітня платформа має свої переваги та недоліки, що дозволяє викладачу вибрати найбільш доцільний інструмент для роботи. Використання цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови сприяє покращенню ефективності та якості навчання, орієнтації на сучасні освітні цілі, підвищенню мотивації здобувачів освіти, врахуванню аспектів країнознавства, а також створенню цікавих занять.

Проаналізувавши зарубіжний досвід вивчення іноземних мов (зокрема, Польщі, Великобританії, Швейцарії), можемо виокремити такі перспективи для України:

- 1) забезпечення поступового вивчення іноземної мови відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR), з рівнями B2 для бакалаврів, C1 для магістрів, C2 для докторів філософії, із можливістю відповідної сертифікації;
- 2) збільшення кількості навчальних годин для іноземної мови, впровадження її як вибіркової дисципліни, а також включення іспиту з іноземної мови до переліку кваліфікаційних іспитів підсумкової атестації у вищій освіті;
- 3) стимулювання викладачів ЗВО до закордонного стажування, участі в міжнародних професійних спілках, а також створення умов для короткострокової викладацької діяльності за кордоном;
- 4) використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) або інтегрованого викладання фахових дисциплін іноземними мовами в команді викладачів із відповідною підготовкою;
- 5) посилення професійної орієнтації вивчення іноземних мов для створення мотиваційного середовища для здобувачів нефілологічної освіти;
- 6) забезпечення можливості навчання фахових дисциплін іноземною мовою;
- 7) впровадження практики підготовки та захисту кваліфікаційних робіт, написання публікацій, виступів на конференціях іноземною мовою;
- 8) створення умов для отримання випускниками подвійного диплома [16; 17].

Впровадження CLIL (Content and Language Integrated Learning) у систему навчання іноземних мов у школах західних країн показує, що вимоги до рівня володіння іноземною мовою значно зросли за останні десятиліття. Тепер недостатньо просто вміти спілкуватися іноземною мовою з представниками інших культур у стандартних комунікативних ситуаціях. Замість цього, акцент ставиться на підготовку особистості, здатної використовувати мову в різноманітних контекстах, що виходять далеко за межі повсякденного спілкування. Спостерігається тенденція до врахування пізнавальних потреб індивіда з метою підготовки фахівця, готового до співпраці з представниками інших культур для розв'язання складних завдань. Ключова відмінність між традиційним та інноваційним навчанням іноземних мов полягає в їхньому фокусі: традиційне навчання орієнтоване на викладача, тоді як інноваційне ставить у центр уваги здобувачів освіти [2]. Отже, інноваційне навчання активно залучає майбутніх фахівців до формування власних знань. Окрім того, воно спрямоване на формування в здобувачів освіти ключових навичок, необхідних для глобальної конкурентоспроможності, таких як критичне мислення, креативність, навички комунікації та співпраці.

Висновки

Вивчення іноземної мови стало важливою складовою життя сучасної успішної особистості. Через глобальні зміни в суспільному житті як в Україні, так і в усьому світі змінилася роль іноземної мови в освітній системі. Вона перестала бути лише навчальною дисципліною і стала ключовим елементом сучасної вищої освіти та важливим інструментом для професійної реалізації особистості. Одним із ключових завдань для викладачів іноземної мови на сьогодні є організація викладання та взаємодії зі здобувачами освіти в онлайн-просторі так, щоб ці процеси були організованими, невимушеними, створювали відчуття спільної присутності в аудиторії. Інноваційні підходи надають здобувачам освіти можливості для розвитку критичного мислення, навичок роботи в команді, підвищення мотивації до навчання, самостійності. Визнання ефективності цих методів свідчить про їхню значущість для підвищення якості мовної підготовки в Україні. Інтерактивні методи навчання, які включають використання мультимедійних ресурсів та технологій, значно покращують сприйняття й засвоєння матеріалу, водночас компетентнісний підхід сприяє розвитку не лише мовних, але й професійних та міжкультурних компетенцій. Проте ключ до ефективного використання цих можливостей полягає в розумінні їхньої сутності та найкращих способів застосування. Правильний вибір методів і відповідних інноваційних інструментів, які дають максимальний результат, забезпечить успішне досягнення освітніх цілей. Застосування цифрових технологій та інновацій у навчанні іноземних мов сприяє формуванню особистості, здатної реалізувати себе в умовах сучасного, динамічно змінюваного соціокультурного середовища. Для подальшого вдосконалення методик викладання іноземних мов в Україні доцільно орієнтуватися на зарубіжний досвід, де активно використовуються методи, що поєднують мовне навчання з реальними комунікативними ситуаціями, а також більш гнучкі форми оцінювання.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо визначення шляхів підвищення якості педагогічної майстерності викладачів іноземної мови у ЗВО України для ефективного впровадження інновацій в освітній процес.

Список використаних джерел

1. Мудрик Д. П. Сучасні освітні технології у викладанні дисципліни «Іноземна мова» у закладах вищої освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 2(30). С. 1274–1285. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/9090/9137> (дата звернення: 11.09.2024).
2. Paragae I. P. N. S. Innovative teaching strategies in teaching English as a foreign language. *English Teaching and Linguistics Journal (ETLj)*. 2023. № 4(1). URL: <https://doi.org/10.30596/etlij.v4i1.12990> (дата звернення: 11.09.2024).
3. Сергеева Г. Інтерактивні методи у викладанні іноземної мови онлайн. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 61. С. 200–205. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-3-32> (дата звернення: 11.09.2024).
4. Шастало В. О. Новітні технології викладання іноземної мови (англійської) для студентів факультету іноземних мов. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. № 31. С. 375–387. URL: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-375-387> (дата звернення: 11.09.2024).
5. Haleem A., Javaid M., Qadri M. A., Suman R. Understanding the Role of Digital Technologies in Education: A review. *Sustainable Operations and Computers*. 2022. № 3. P. 275–285. URL: <https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004> (дата звернення: 11.09.2024).
6. Малик Ю. І., Никитенко О. В. Використання штучного інтелекту як інноваційного інструменту під час навчання іноземних мов у ЗВО. *Перспективи та*

- інновації науки. 2024. № 5(39). С. 326–338. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/11618/11678> (дата звернення: 11.09.2024).
7. Geng C. Research on the effectiveness of interactive e-learning mode based on artificial intelligence in English learning. *Entertainment Computing*. 2024. Vol. 51. 100735. URL: <https://doi.org/10.1016/j.entcom.2024.100735> (дата звернення: 11.09.2024).
8. Kohnke L., Moorhouse B. L., Zou, D. ChatGPT for language teaching and learning. *Relc Journal*. 2023. № 54(2). P. 537–550. URL: <https://doi.org/10.1177/00336882231162868> (дата звернення: 11.09.2024).
9. Капітан Т. А. Використання інноваційних форм навчання на уроках англійської мови. *Наукові записки*. 2021. № 194. С. 126–129. DOI:10.36550/2415-7988-2021-1-194-126-129
10. Pavlov V. The specificity of legal terminology in implementation of the competence approach in learning English. *Economics. Finances. Law*. 2024. № 5. P. 124–127. URL: <https://doi.org/10.37634/efr.2024.5.23> (дата звернення: 11.09.2024).
11. Марєєв Д. А., Геворгян К. Л., Колодіна Л. С. Сучасні методики викладання іноземних мов у ЗВО. *Академічні студії*. 2022. № 1. С. 257–265. URL: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.40> (дата звернення: 11.09.2024).
12. Вікторова Л. В., Кочарян А. Б., Мамчур К. В., Коротун О. О. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. 2021. № 32. С. 166–173. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.33> (дата звернення : 11.09.2024).
13. Боса В. П., Сулим В. Т., Байдюк Л. М. Використання сучасних методик викладання у процесі вивчення іноземних мов. *Наукові записки*. 2023. № 209. С. 114–118. DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-114-118
14. Ihnatova O., Poseletska K., Matiuk D., Napchuk Ya., Borovska O. The application of digital technologies in teaching a foreign language in a blended learning environment. *Linguistics and Culture Review*. 2021. Vol. 5. №4. P. 114–127. URL: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5ns4.1571> (дата звернення : 11.09.2024).
15. Banyoi V., Kharkivska O., Shkurko H., Yatskiv M. Tools for Implementing Distance Learning during the War: Experience of Uzhhorod National University, Ukraine. *SSRN Electronic Journal*. 2023. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4348364> (дата звернення: 11.09.2024).
16. Гаврілова Л., Бескорса О., Ішутіна О. Європейський досвід підготовки майбутніх учителів англійської мови початкової школи в умовах цифровізації освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 5 (5). С. 153–171. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/739/741> (дата звернення : 11.09.2024).
17. Коломієць А., Громов Є. Іншомовна підготовка вчителів в умовах Євроінтеграції: український і польський досвід. *Професійна і неперервна освіта*. 2019. № 4. С. 241–264. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729426/1/%D0%A9%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB-%D1%83%D0%BA%D1%80._5_2020.pdf#page=243 (дата звернення: 11.09.2024).